

щодо рівня володіння мовою в академічному і професійному середовищах у світових масштабах. Так, здобувачі вищої освіти юридичного профілю, що опановують іноземну (англійську) фахову мову, перш за все потребують необхідних і досконалих навичок англійської для успішної роботи в сфері міжнародного права. Визначаючи цільовий рівень випускників українських ВНЗ юридичного профілю, необхідно брати до уваги існуючі вимоги щодо рівня володіння мовою в академічному і професійному середовищах у світових масштабах, які вимірюються міжнародно визнаними мовними іспитами, як, наприклад, *ILEC (International Legal English Certificate)*, IELTS (International English Language Testing System) з академічною метою, або FCE (Cambridge English: First).

Вважаємо, що умовами реалізації моделі іншомовної підготовки з професійною метою є: поетапне навчання професійно орієнтованій іноземній мові, методичне забезпечення та системний моніторинг іншомовної підготовки відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, а також оцінювання сформованості іншомовної професійної компетенції згідно з існуючими міжнародними стандартами та іспитами на рівень володіння іноземною мовою з професійною метою.

1. Ніколаєва С. Ю. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / наук. ред. ; укр. видання / С. Ю. Ніколаєва. – К., 2003.

2. Гришкова Р. О. Імплементация европейских освітніх стандартів у навчання англійської мови студентів нефілологічних спеціальностей / Р. О. Гришкова // Педагогіка: наукові праці. – 2010. – № 136 (123). – С. 114–118.

3. Вікторова Л. Іншомовна підготовка студентів у спеціалізованих ВНЗ / Л. Вікторова // Проблеми підготовки сучасного вчителя. – 2014. – № 9 (2). – С. 298–305.

4. Ніколаєва С. Ю. Міжкультурна іншомовна освіта в Україні: ключові проблеми / С. Ю. Ніколаєва // Молодий вчений : зб. наук. праць. – 2015. – № 8 (23). – С. 125–131.

5. Смовженко Л. Сучасні підходи до викладання іноземних мов у вищих навчальних закладах / Л. Смовженко // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. 2014. – Вип. 61. – С. 244–250.

Валєєв Руслан Гельманович,
професор кафедри цивільного права
та процесу факультету № 1
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ДИСТАНЦІЙНІ КУРСИ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ: ДОСВІД КАФЕДРИ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ

Будь-яка професійна підготовка в умовах інформаційної цивілізації вимагає постійного оновлення свого змісту. Особливо це стосується підготовки юристів в умовах європейської інтеграції України та перманентного онов-

лення нормативної бази. Вимога оновлення змісту та форм професійної підготовки поліцейських набуває додаткової актуальності внаслідок кардинальної реформи органів внутрішніх справ України.

Необхідність інтенсифікації професійної підготовки обумовлюють пошук ефективних шляхів вирішення цієї задачі. За висновками фахівців, одним із резервів освіти та перспективним напрямом її розвитку постає використання інформаційних технологій. Останні постають рушійною силою економічних, соціальних, культурних та навіть політичних перетворень у світі.

Але досить поширеним залишається феномен профанації інформатизації освіти, коли замість створення якісно нових освітніх ресурсів традиційним формам та засобам освіти формально надається «цифрова форма».

Натомість існує стійка тенденція становлення нового покоління педагогів, які ефективно використовують інформаційні технології освіти. Серед усього різноманіття останніх варто назвати дистанційні курси як *комплекс* інформаційних освітніх технологій, які ефективно забезпечують усі складові освітнього процесу: процес навчання, діяльність викладання, менеджмент навчального закладу та комунікацію відповідних суб'єктів. Тобто дистанційний курс включає принаймні не лише різноманітні навчальні ресурси, створені викладачем, не лише різні колективні та індивідуальні форми взаємодії з ними з боку здобувачів освіти, але й «електронний деканат» з полегшенням більшості функцій, які виконує адміністрація закладу у реальному освітньому середовищі.

Метою цієї доповіді є узагальнення досвіду впровадження у навчальний процес кафедри цивільного права та процесу факультету № 1 Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ дистанційного курсу з дисципліни «Трудове право + м. Проходження служби та соціальний захист працівників ОВС».

Спочатку ми акцентуємо основні переваги освітніх інформаційних технологій у порівнянні із традиційними засобами та прийомами навчання. По-перше, за допомогою ІТ легше *стимулювати афективні психічні процеси*. Але цей висновок не є беззаперечним, оскільки неякісні ресурси не стимулюють ні мотивацію, ні емоції.

По-друге, ІТ можуть *полегшити перебіг когнітивних процесів* – за рахунок мультимедійності, структурованості, телескопічності контенту. Але й у цьому аспекті існують певні ризики: на перших етапах впровадження, а також хаотичні структура та зміст освітніх ресурсів, що ігнорують педагогічний дизайн, тільки створюють додаткове когнітивне навантаження.

По-третє, ІТ здатні *полегшити діяльність викладання*. За рахунок підтримання навчальних ресурсів в актуальному стані – що особливо важливо для юридичних дисциплін. Але це досягається лише тоді, коли одна і та сама особа і володіє змістом дисципліни, і навичками коригування інформаційних ресурсів. За допомогою ІТ легше використовувати напрацювання інших викладачів та творчих колективів. Тенденція спірна, але явна та ледве не домі-

нуюча. Нарешті ІТ позбавляють від багатьох рутинних операцій (моніторингу успішності, діагностики помилок, підрахунку балів, генерування варіантів тестових завдань тощо), звільняючи час для креативної діяльності.

По-четверте, ІТ дозволяють *ускладнювати самотійну навчально-пізнавальну діяльність* здобувача освіти та реалізувати завдання, не доступні іншим засобам навчання (моделювання, складні комунікативні завдання, масштабний і детальний зворотний зв'язок, створення умов для напрацювання практичних навичок за рахунок необмеженої кількості тестових завдань у тренінговому режимі). Це забезпечується також за рахунок створення власної траєкторії навчання, інтерактивності ресурсів, непублічності навчальних помилок тощо.

Зазначимо, що дистанційні курси потенційно можуть забезпечити повноцінне дистанційне навчання, але у сучасній освіті основним трендом їх використання є так звана *змішана освіта* (blended learning) – коли ІТ дозволяють реалізувати значний обсяг умов і засобів освітнього середовища, але при цьому «залишається місце» і для традиційних форм навчання, зокрема аудиторних занять з викладачем.

Такі курси можна створити за допомогою будь-яких *систем управління контентом* (CMS – content management system), які використовуються в якості «движків» для сайтів – найбільш поширені Drupal, Joomla, Ukoz, WordPress (це своєрідні «конструктори» для створення сайтів). Однак ці платформи не передбачають такі функції освітнього середовища, як управління курсами й адміністрування користувачами, налаштування зворотного зв'язку (тестування, контрольні роботи) обмежені. У своїй базовій комплектації вони не передбачають створення дистанційних курсів.

Для розробки останніх використовуються так звані LMS – learning management system, *системи управління навчанням* (синонімічне поняття – віртуальне освітнє середовище – VLE, Virtual Learning Environments, іноді «система управління курсами»). Таких LMS багато: Lotus Learning Space, ILIAS, OLAT, Битрикс, eFront, Sakai, LRN тощо. Але перше місце вже 15 років завоював і поки що утримує MOODLE – Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment (Модульне Об'єктно-зорієнтоване Динамічне Навчальне Середовище). MOODLE активно розвивається, удосконалюючи як педагогічну складову, так і технологічну, і адміністративну. На цей час створено майже 130 тисяч активних сайтів у 230 країнах світу.

При цьому *СДН MOODLE* – система концептуальна, в її основі – принципи «соціального конструкціонізму». Щодо освіти вони сформульовані приблизно таким чином:

1. Навчальне середовище повинно бути гнучким та відкритим.
2. У справжньому навчальному середовищі усі ми водночас є потенційними вчителями та учнями.
3. Для навчання важливо спостереження за діяльністю інших людей.
4. Розуміння інших людей дозволить вчити їх більш індивідуально.

5. Ми вчимося особливо добре, коли створюємо або намагаємося пояснити щось іншим людям.

Тобто концепція MOODLE цілком відповідає сучасним педагогічним парадигмам особистісно-центрованого, діяльнісно-зорієнтованого навчання та спрямована на подолання певного відчуження викладачів та студентів у дистанційному навчанні.

Кафедрою цивільного права та процесу у створених дистанційних курсах використано основні модулі СДН Moodle: «види діяльності» (також іноді називаються «елементи», «блоки»; в англomовному варіанті – *activities*) та ресурси.

Зокрема, з кожної теми створено *лекцію* – комплекс веб-сторінок, кожна з яких містить виклад певної порції навчального матеріалу та контрольні питання. Дидактичні можливості оболонки дозволяють включати до основного матеріалу та до контрольних питань відео, графіку, аудіо у різноманітних форматах. Можна налаштувати будь-які види тестових питань (у тому числі відкриті), навчальний або контрольний режим, кількість спроб, період та проміжок часу тестування, можливість користування підказками тощо. Традиційно курсант не може свавільно здійснювати навігацію. Він переходить до наступного блоку інформації (наступної сторінки) лише після виконання контрольних завдань. В окремих випадках нами створено нелінійну структуру лекційного матеріалу, яка спрямовує траєкторію курсанта залежно від його відповідей.

З кожної теми, зі змістового модуля, а також за підсумками вивчення усієї дисципліни також впроваджено блок *тест* – набір тестових завдань, які в окремих випадках містять відео, графіку, аудіо, вимагають розв'язання шляхом перетягування. Причому створено банк питань (приблизно по 30–70 завдань до кожної теми), з якого можна налаштувати вибір випадковим способом по кілька питань з кожної теми. Кожному питанню можна надати певний бал, налаштувати кількість спроб, підказки, час та тривалість кожної спроби тощо.

Також використовується блок *завдання*. Він призначений для оцінювання результату складної навчально-пізнавальної діяльності (зокрема, контрольної роботи, реферату та іншого індивідуального навчально-пізнавального завдання).

Кафедрою використано блок *госарій* – це словник термінів та їх визначень, які заповнюються курсантами, а оцінюються – іншими курсантами та викладачем.

Реалізовано блоки, які налагоджують комунікацію учасників освітнього процесу: *форум*, який дозволяє учасникам здійснювати асинхронні дискусії, тобто дискусії, які відбуваються протягом тривалого періоду часу, та *чат*, який дозволяє учасникам мати режим синхронного он-лайн обговорення в текстовому режимі.

Кафедрою з окремих навчальних питань реалізовано *пакет SCORM*. У

подальшому кафедра планує використовувати блок *семінар*, який передбачає отримання колегіальної оцінки за виконане завдання (або питання плану семінару). Курсанти можуть представити будь-який цифровий контент (файли), такі, як документ або електронна таблиця, а також можуть вводити текст прямо в поле на сайті за допомогою вбудованого текстового редактора. Вони отримуватимуть дві оцінки на семінарі – оцінку за свій матеріал та оцінку за оцінювання матеріалів своїх одногрупників.

Крім того, до кафедри реалізовано й певні *ресурси*. Їхній перелік представлено на слайді та не потребує окремого коментаря.

Дидактичні особливості усіх названих видів діяльності та ресурсів MOODLE обумовлені можливістю інтеграції графіки, відео, аудіо. Це, у свою чергу, забезпечує стимулювання емоційних та мотиваційних станів здобувачів вищої освіти.

А другою перевагою ІТ навчання нами були названі фасілітація (полегшення, підтримання) когнітивних процесів у психіці курсантів. Дидактичні можливості MOODLE дозволяють широко використовувати когнітивні схеми, зокрема, анімовані, упроводити гіпертекстові матеріали з можливістю трансформації їх структури, застосовувати мультимедійні ресурси з презентацією навчального контенту в різних модальностях.

Отже, можемо констатувати, що дистанційному курсу, реалізованому за допомогою СДН MOODLE, притаманні *основні технологічні та дидактичні властивості освітніх ІТ*: інтерактивності; забезпечення зворотного зв'язку; підвищення інтелектуальності освітнього процесу; мультимедійності; гіпертекстуальності; телескопічності; забезпечення психологічного комфорту користувачів; сприяння індивідуалізації навчання.

Як нами було експериментально підтверджено, СДН MOODLE дозволяє ефективно реалізувати педагогічні умови *формування пізнавальної самостійності* курсантів (комплексної спроможності особистості до пізнання, що інтегрує мотиваційні, емоційні, вольові та когнітивні якості).

Основними *перевагами СДН MOODLE* у порівнянні з аналогічними платформами є безкоштовність, значна підтримка ентузіастами (література, відеоуроки, скрінкасти, курси по вивченню MOODLE у самому MOODLE, форуми, можливість кастомізації), сумісність з міжнародними стандартами дистанційного навчання (SCORM) і більшістю операційних систем, низькі вимоги до технічних ресурсів, а також те, що він, по суті, є «конструктором» для різноманітної комбінації різних блоків, усередині яких величезна кількість налаштувань.